

Allen Ginsberg

SUTRA VIČITINOGR VRTLOGA¹

1

Na sledećem uglu desno

Najveći mali grad u Kansasu

Makferson

Rumeno sunce na zalasku seda na ravnici

išpartano magličastim velovima, dimnjaci se dime

preko rafinerija osvetljenih kao božićne jelke – a ispod

čerga belih aluminijumskih rezervoara

pod treptavim avio-svetlima signalnih kula namiguša,

narandžasti benzinski plamen

pod jastukom dima, reflektori po mašineriji –

providne kule u sumraku

Kao najava Hladnog Talasa

Sneg se širi na istok do

Velikih jezera

Emisija Vesti & stari klarineti

kupola Tornja za vodu Osvetljena u ravnici

radio u kolima trupne preko pruge –

Kansas! Kansas! Konačno uzdrhtao!

U Kansasu pojavio se NEKO!

Ijutiti telefonski pozivi Univerzitetu

Policajci zabezeknuto nagnuti nad

prijemnikom u kolima

Dok Pesnici pevaju Alahu u krajputaškom Kazinu!

Plavooka deca plešu i drže se za Ruke O stari Volte

prošao od Lorensa do Topeke da suočiš se sa

Gvožđem prepletenim po tlocrtu grada –

¹ SUTRA, sanskritska reč sa izvornim značenjem „žica“, „nit“, u indijskoj književnoj tradiciji označava vrstu tekstualnog priručnika u kom su po određenim temama sabrane drevne hinduističke, budističke ili džainističke izreke iz oblasti vere, prava, umetnosti, etike. Neke od ovih tekstualnih kondenzatora i prenosnika znanja budisti smatraju za zabeleške govornog učenja samog Gotame Bude. Po svojoj kompoziciji svaka sutra ima čvrsto tematsko jezgro oko koga se, baš kao u ovoj Ginsbergovoj antiratnoj poemi, pletu dodatne sadržajne, stilske i druge niti. (*Prim. prev.*)

Telegrafske žice razapete od grada do grada O Melville!
 TV isijava *brazde kansaske samotnosti* tvoje
 Dolazim,
 samotan čovek niotkuda, jašući autobus
 hipnotisan crvenim repom zadnjih svetala
 u ravni auto-puta –
 & Metodistički ministrant zakrvavljenih očiju
 naginjući se preko stola
 citira Kjerkegora „smrt Boga“
 milion dolara
 u banci poseduje celu zapadnu Vičitu
 svedenu na Ništa!
 Pradžnaparamita sutra² uz kafu – Vrtlog
 telefona radija aviona opreme sklopova konstrukcija municije
 nafte noćnih klubova novina ulica osvetljenih Sjajnom
 PRAZNINOM –
 Gresi ti oprošteni, Vičito!
 Tvoje samotništvo poništeno, O Kanzase dragi!
 kao u vesternu unjkavo najavljeno
 uz bendžo, ono kad usamljeni kauboj ide po pruzi
 pored prazne stanice prema suncu
 iz kog golema usijana narandža pada za skroviti kanjon –
 Muzika se vuče za njim
 i pesma gubitnička na ovoj planeti zemlji
 Pas sam samotnjak, O Majko!
 Dođi, Nebraska, pevaj & pleši sa mnom –
 Dođite ljubavnici iz Linkolna i Omaha,
 da napokon čujete moj meki glas
 Kao što Bebama treba hemija dodira mesa dok su u povojima
 da ne bi umrle od straha Idiot se vraća u Neljudsko –
 Ništa –
 Pa, adolescentkinje usana nežnih, belih od mladosti,
 uzvratite mi moj meki poljubac
 Zagrlite me svojim nevinim rukama,
 primite moje suze kao svoje zbog žetve
 isto kao iz prirode Žito
 koje je vaše telo učinilo mišićavim i koščatim
 širokih ramena, momačkih bicepsa –
 od natezanja s kravama & pijenja mleka
 u pustoši Srednjeg Zapada –

² *Sutra najviše savršene mudrosti*, suštinska za zen i tibetanski budizam, poznata po frazi „Forma je praznina, praznina je forma“. (Prim. prev.)

Više nema straha od nežnosti, više je radosti u jecaju, ekstaze
u pevanju, ori se smeh koji rastura
izbečene Idiote gradonačelnike
i tvrdokorne političare što zure
u dojke Tvoje,
O Američki Čoveče, rodi se!

Istinom na istinu!

Koliki je organ Predsednika?
Koliki Kardinalu Vijetnama?
Koliko mali princu FBI, svih ovih godina neoženjenom!
Koliki svim Javnim Ličnostima?
Kakvo to meso visi, skriveno iza njihovih Imidža?

Približavamo se Salini,

Praistorijske iskopine, *Pobuna Apača*

u drav-in bioskopu,
Niz Žestokih Bombardovanja mapiranih iz daljine,
Program prevencije kriminala, sponzorisan od Rigli Spirminta
reklama za Dajnasor Sinkler, sva u sjajnozelenom –
Južna 9. ulica oivičena jablanovima & brestovim granama
nadnetim nad svetla farova bleđa u sumrak –
Cigle Salinske gimnazije gotički tamne
nad škiljavim svetlom iznad vrata –
Kakav koloplet nagih tela, bedara i lica,
malih kovrdžavih vagina
srebrnih kurčića, pazuha i sisa
nakvašenih suzama
za 20 godina, za 40 godina?
Radio Peking prema izveštaju koji sponzorišu Ludenove kapi za grlo
Napada Ruse & Japance,
Velika Kola se nagnula nad granicom Nebraske,
pipajući se sa zatamnjenom ravnicom,
Duhovi telefonskih stubova ostaju
kraj puta, u mutnom svetlu farova –
tamna noć, & džinovski T bifteci
i *Vilidž vojs*
Nju frontir prodakšn predstavlja
kemp komediju: *Fairies I Have Met*
Niz plavih lampica po auto-putu ka horizontu istočno od Hebrona
Nacionalni spomenik Pravu na posed kraj Beatrise –
Jezik, jezik
krug crnice u zadnjem oknu,
auto-put miljama bez vozila

tih zvezda vodilja po okeanskoj ravnici
 jezik, jezik
 nad Velikom plavom rekom
 pevajući *La illaha el (ill) Allah hu*
 okrećući glavu ka srcu svom kao moja majka
 bradu naspram Alaha
 Oči sklopljene, crnilo
 veće od ponoćnih prerija,
 Nebraski jedinog Alaha,
 Radosti, Ja sam Ja
 onaj Samotni što samom sebi peva
 Bože, obznani se –

 Trnci od straha.
 tik do žile u vratu – ?
 Šta ako otvorih dušu svoju da pevam svom apsolutnom ja
 Pevajući dok se vozilo ne skrši u kršu krvi & mesa
 tetiva lobanje?
 Šta ako mi je dok sam pevao pukla žica za prestrašeni izraz lica?
 Od kakve to rečite buke
 cvokoću moji saputnici?
 Noćas sam Univerzum
 što vozi iz sve snage
 što kroz samog sebe vozi ga dugokosi svetac s naočarima
 Šta ako treba da pevam dok Studenti ne spoznaju da sam slobodan
 od Vijetnama, čakšira, od svog sopstvenog mesa,
 slobodan da umrem na svom zamišljenom smrskanom Tronu?
 slobodniji od Nebraske, slobodniji od Amerike –
 Smem li da iščeznem
 u dimu-pobratimu? Puf! Crvenkasta Para,
 i Faust nestaje uz jecaje & smeh
 pod zvezdama na Auto-putu 77 između Beatrisa & Linkolna –
 „Bolje ne preduzimati ništa već puštati da se stvari dešavaju“
 Velečasni Propovedniče?
 Svi bi već iščezli!

Prostrani auto-put guta, evo nas od tla Linkolnovog
 klasa do znaka Pazi šine
 Bulevar pionira –
I ne razapni čovečanstvo na krst od Zlata!
 pevaše Vilijam Dženings Brajan.³

³ Kongresmen, pa američki predsednički kandidat 1908, kasnije umešan u špekulacije s rudnikom srebra Bejbi Do. (*Prim. prev.*)

O, Bejbi Do! Evo Goldove
 robne kuće nadnete nad Desetom ulicom –
 nepopravljivi stari zvekan što nije želeo da bude majmun
 pa prah Najviše Savršene Mudrosti
 i žal Lindzijeve
 samilosno preživela u Srednjoškolskoj antologiji –
 divovski dragulj spavaonice u zastor večeri odluta sa sećanjem na njega –
 A tamo eno lepih belih vrata
 za mene O dragi! Na Nultoj ulici.

2

Suoči se s Nacijom
 Kroz Hikmanova brdašca talasaste zemlje
 ledeni vetar
 sivo nebo golo drveće u liniji uz put
 Južno ka Vičiti
 i evo vas u Pepsi Generaciji Znak krajputaš
 Republikanac Ejken na radiju 60.000
 severnovijetnamskih vojnika sada infiltrirano ali preko 250.000
 naoružanih ljudi Južnog Vijetnama
 naš Neprijatelj –
 Nije Hanoj naš neprijatelj
 Nije Kina naš neprijatelj
 Vijetkong!
 Maknamara⁴ je „loše procenio“
 „Loša Procena“ ječi hor Izveštača.
 Da, ništa više do Loša Procena, 1962.
 „8.000 američkih vojnika vlada
 situacijom“
 Loša Procena
 1954, 80% Vijetnamaca
 glasalo bi za Ho Ši Mina
 pisao je Ajk⁵ pa posle nekoliko godina *Mandat za promenu*
 loša procena u Pentagonu
 I Houks je nagađao uzduž i popreko
 Bombardujmo 200.000.000 Kineza
 zavapio je Stenis iz Misisipija
 a valjda pre 3 nedelje

⁴ Robert Maknamara, ministar odbrane SAD u administraciji predsednika Lindona Džonsona tokom šezdesetih godina 20. veka, u vreme rata u Vijetnamu. (*Prim. prev.*)

⁵ Dvajt Ajzenhauer, raniji predsednik SAD, autor knjige *Mandat za promenu* (Mandate for Change, New York, Doubleday, 1963). (*Prim. prev.*)

Holms Aleksander u Albakerki džornelu
 Provincijski novinar
 reče Mislim da je bolje da to počnemo Sada,
 dok pisača mu klopata u vremešnom ofisu
 u sporednoj ulici podno Sandijanskih planina?
 Pola sveta daleko od Kine
 Džonson je dobio neke baš loše savete Republikanac Ejken pevao
 novinarima preko radija
 General mislio da će oni prestati sa infiltriranjem na Jug
 ako bombarduje Sever –
 Pa mislim da su bombardovali!
 Onda su navirući kroz džunglu došli bledunjavi indokineski momci
 u sve većem broju
 do same scene UŽASA!
 I za vreme potrebno da se FGC⁶ skladište za žito s krovom na dve vode
 na miru digne kraj puta
 tamo gde idu šine
 Američki orao zaklepetao je svojim krilima nad Azijom
 helikopteri od milion dolara
 i milijarda u Marincima
 što vole *Tetka Beti*⁷
 U drhtavici izvučeni sa obala i farmi
 iz srednjih škola do barže za iskrcavanje
 da lica im šiba vazduh pomešan sa strahom
 u *Lajfu* na Televiziji
 Pusti to tako na radiju
 Pusti to tako jezikom televizije
 Koristi reči
 jezik, jezik:
 „Loša procena“
 Pusti tako na udarnim vestima
 Svetski vesnik iz Omahe – *Rask kaže sila*
suštinska za mir
 Pusti ovako
 Jutarnja zvezda iz Linkolna, Nebraska –
Rat u Vijetnamu donosi prosperitet
 Pusti ovako
 Izjavio je Maknamara govoreći jezikom
 Potvrdio je Maksvel Tejlor
 General, Konsultant Bele kuće

⁶ Farmers Grain Company, kompanija za poljoprivrednu proizvodnju, opremu, skladištenje i trgovinu iz Oklahome. (*Prim. prev.*)

⁷ Billbord s reklamom za hleb. (*Prim. prev.*)

Gubici Vijetkonga kreću su preko tri pet nula nula mesečno
Iskaz s prve strane u februaru '66.
Isto ovde u Nebraski i Kanzasu i isto obznanjeno u Sajgonu
u Pekingu, u Moskvi, i
mladež u Liverpulu da zna tri pet nula nula
poslednji citat s ljudskog tržišta mesa –
Oče ne mogu da izustim laž!

Crn konj svija glavu uz čestar
kraj krivudavog srebrnog izvora među drvećem
uz stari crveni ambar na periferiji Beatrisa⁸ –
Mir, tišina
nad celim seoskim krajem
sem nepogrešivih signala s radija
praćenih zveketanjem honkitonka
na gradskom klaviru
za umirenje nerava porezno korektnih domaćica nedeljom ujutro.
Da li je iko gledao u oči mrtvaca?
Slogan regrutne službe Armije SAD *Karijera s budućnošću*
Živi li iko za to da u budućnosti traži oprostaj?
Na ulici smrznuti šmrkovi za vodu, svetina
okupljena da vidi šta je s garažom –
Crveni plamići nedeljom ujutro
u tihom gradu!
Da li je iko gledao u oči ranjenog?
Videsmo li tamo išta sem papirnatih lica, magazina *Lajf*?
Jesu li ta lica u vrisku sklopljena od tačaka,
elektronskih tačaka Televizije –
dok titravi decibeli beleže
vrišteći glas nalik sisarskom
s periferije Sajgona ravno u utešno nove modele kutija sa elektronskim slikama
u Beatrisu, u Hačinsonu, u Eldoradu
u istorijskom Ebilejnu
O neutješni!

Stati, i jesti više mesa.
„Pregovaraćemo bilo gde bilo kad“
reče divovski Predsednik
Kanzas Siti Tajms 2/14/66: „Do vlasti SAD je došlo da se tajlandske vođe plaše da bi
Džonson u Honoluluu mogao probati da nagovori rukovodioce Južnog Vijetnama da ublaže
svoj stav protiv pregovora s Vijetkongom.

⁸ Grad u Nebraski, na Putu 77. (Prim. prev.)

Američki zvaničnici kažu da je taj strah neopravdan a Hamfri je to rekao i Tajlandanima.“

AP emituje

Prošlonedeljni papir je Amnezija.

Tri pet nula nula su brojke

Jezička poezija udarnih naslova, pet decenija nakon *Demokratskih pogleda*⁹

i Proročanstva Dobrog Sedog Pesnika

Naša nacija „legendarnih prokletnika“

ili već čega drugog...

Jezik, jezik

Ezra Paund Znak Kineskog Pisma za istinu

opisan kao čovek koji stoji uz svoju reč

Slika reči: rascepljeno biće

Čovek

koji stoji pored kutije, a ptice izleću

predstavlja usmeni govor

Prženu slaninu konobarice molim, u toplom kafeu.

Ni nalik lošoj proceni.

Rat je jezik,

jezik silovan

kao Reklama,

jezik korišćen

kao magija za moć na planeti:

Jezik Crne Magije,

formule za stvarnost –

Komunizam je reč od devet slova

koju koriste loši magičari sa

pogrešnom alhemijskom formulom za transformisanje zemlje u zlato

– strašljivi vešci upućeni na nagađanje,

s konfekcijskom mandragorskom terminologijom

koja ništa nije donela 1956.

sedo-domnom Dalsu,

uz kvocanje nad Državama,

koja ništa nije donela Ajku koji je kleknuo da bi primio

tu magičnu hostiju u usta

iz Dalsove ruke

u crkvi vašingtonskoj:

Pričest uličnih vračeva

kongres promašaja iz Kanzasa & Misurija

⁹ Knjiga Volta Vitmena, gde on u završnim poglavljljima, iz kojih je i citat u Ginzbergovoj poemi, diže glas protiv američkog materijalizma. (*Prim. prev.*)

obuzetih pogrešnom jednačinom
 Čarobnjakovi Šegrti što izgubiše kontrolu
 nad najjednostavnijom drškom od metle na svetu:
 Jezikom
 O dugokosi vraču vrati se kući pa pazi na svoje tupe pomoćnike
 pre no što potop radijacije spere ti boravak dnevni
 jer magični ti potrčci
 opet loše procenjuju
 već celu deceniju.

N B C B S U P A P I N S L I F E
 Korporacija Tajm predstavlja
 Najveću na svetu kemp komediju:
 Magija u Vijetnamu –
 stvarnost okrenuta naglavce
 menja pol u Masovnim Medijima
 za 30 dana, TV farsa iz radne i spavaće sobe
 Bleštave slike Senatski odbor za spoljnu politiku
 Lica generala naizmenično sinu i nestanu sa ekrana
 izgovarajući jezik
 Državni sekretar ne govori ništa do jezik sam
 Maknamara odbija da govori javni jezik
 Predsednik govori jezikom,
 Senatori ponavljaju jezik
 General Tejlor *Ograničeni ciljevi*
 Sove iz Pensilvanije
 Klark se suočava sa Otvorenim Krajem
 Apokalipsa *golubova*
 dlakave Morzeove¹⁰ uši
 Stenis propoveda u Misisipiju
 pola milijarde Kineza navrlo ka glasačkom mestu,
 Glatko izbrijan lik generala Gejvina
 zamišlja *Enklave*
 Taktičko bombardovanje magična formula za
 srebrokosog Simingtona:
 Drevna kineska izreka:
Uzalud star.
 Houks se obrušava kroz novine
 isturenih kandži
 krila raširenih u divovskom naletu toplog zraka
 ostavljajući ih da nasuvo cvile u nebu
 nad Kapitolom

¹⁰ Vejn Morze, američki senator iz Oregona, jedan od „golubova“ aktivnih protiv neobjavljenog rata SAD u Vijetnamu. (*Prim. prev.*)

braneći pohlepu za bananama kompanije Junajted frut
još punih trinaest godina
sve zbog skrivenog interesa pravničke firme porodice Dals?¹¹

Evo i Merisvila –

crna lokomotiva na dečjem igralištu,
počiva –

i železničko raskršće

s Koton belt vagonskim platformama
što nose automobile zapadno od Dalasa
otvorenim vagonima Delaver & Hadson punim silne robe –
i nizom teretnih vagona za Daleki istok dokle god oko može da dobaci
što nose ratne potrepštine preko Stenovitih planina –
u ruke bogatih dokera koji toware
brodove na Pacifiku –
Svetla Ouklendskog vojnog terminala
sad netremice svu noć boje u plavo –

Tresak spojki i veliki američki voz

kreće noseći svoj ušuškani tovar metalnog zla
Junion pacifik zajedno s vašim Husijer lajnom
u pratnji pasivnog Vobaša
što kotrlja se za njima
duž celog jezera Iri tegleći tovar straga,
vagon boje rđe iz srednje Džordžije obznanjuje
Pravi put, poentirajući
prekrasnu pesmu ispisanu vozovima
preko severnog Kanzasa,
zemlje koja je dala pravo na put
gomili metala spremnog da eksplodira
u Indokini –

Dok prolazimo kroz Votervil,

Elektronska oprema u busu mrmlja proročanstvo –
znake s papira odnosi hladni vetar
u tihoj središnjici nedeljnog popodneva u gradu
pod sivim smrznutim nebom
koje nam skriva horizont –

Da se ostatak zemlje ne vidi,

da spoljašnji univerzum bude nevidljiv,

¹¹ Državni sekretar SAD Džon Foster Dals radio je za pravničku firmu koja je zastupala kompaniju Junajted frut, a njegov brat Alen bio je šef Cije, čija se uloga u svrgavanju legitimno izabranog predsednika Gvatemale 1954. godine najčešće komentariše kao sasvim izvesna. (*Prim. prev.*)

178

u Kanzasu il' drugoj vasseljeni – Radost
iznova rođenu nakon beskraj tuge Bogova Rata!
Sam čovek pričam sa sobom, a da me nijedna kuća u mrkoj pustoši ne čuje,
predstavljajući metež Jastava
koja ovu naciju čine jednim telom Proročanstva
uježičenog Deklaracijom kao Potragom
za Srećom!

Prizivam sve Moći imaginacije
da dođu mi u ovo vozilo da sačinimo Proročanstvo,
sve Gospodare

ljudskih kraljevstava da dođu
Šambu Barti Baba go posut pepelom
Kaki Baba trbušasti lud za psima
Dehorahava Baba što ječi O kako ranjen, kako ranjen
Sitaram Onkar Das Takur koji naređuje
odbaci svoje žudnje
Satjananda što miruje uzdignutih palčeva
Kali Pada Guha Roj čija joga pada pred ponorom
Šivananda što dodirne grudi i kaže OM
Srimata Krišnađi od Brindabana koja kaže uzmi za svog gurua
Vilijam Blejk nevidljivi otac engleskih vizija
Šri Ramakrišna majstor polusklopljenih očiju ekstaze
što kuka samo za svojom majkom
Čaitanja dignutih ruku dok peva & pleše sebi u slavu
milostivi Čango što sudi telima našim
Darga-Ma prekrivena krvlju
ništiteljka ratničkih iluzija
Tatagata s milion lica prohujao van patnje
zaštitnik Harekrišna povratnik u vreme bola
Sveto Srce moj Hristos dobro došli
Alah Samilosni
Jahve Pravedni
sve Prinčevi Znanja Čovekozemčevog, svi
drevni Serafimi Žudnje nebeske, Deve, jogiji
& svetitelji kojima pevam –
Dođite u moje samotno društvo
u ovaj Vrtlog zvani Kanzas,
Podići ću svoj glas na sav glas,
od američkog jezika sad napraviću mantru,
Ja ovde proglašavam kraj rata!
Obmane Drevnih dana! –
i izgovaram reči započinjući sopstveni milenijum.

Nek Države zadrhte,
 nek Nacija zajeca,
 nek Kongres ozakoni svoje oduševljenje
 nek Predsednik izvrši što mu je milo –
 ovu Odluku koju je doneo moj glas,
 bezimenu Misteriju –
 koju objaviše moja čula,
 a milosno je usvoji moja forma
 dok su je moja osećanja sa zadovoljstvom podržala
 moje čiste misli predstavile
 moja je mašta doterala
 a sve regije moje svesti ispunile
 na 60 milja od Vičite
 kraj Eldorada,
 Zlatnog
 u svežoj zemnoj izmaglici
 bezdomna mrka farmerska ravnica njiše se licem ka nebu
 u svim pravcima
 jednog nedelnog popodneva sred zime zvanog dan Gospodnji –
 Čista Izvorska Voda sabrana u jedan toranj
 gde je Florens¹³
 na brdu,
 zaustavljanje zbog čaja & benzina.

Vozila duž seoskih raskrsnica ostavljaju svoje poruke
 svetini koja se u ovoj ravnoj nedodžiji bavi cementom,
 džinovska bela magla po tlu
 i glavne vesti Vičitinog Orlovog svetionika
 Kenedi tera Kong da učestvuje u pregovorima
 Ratu je kraj,
 pojavljuju se Reči na motelskoj oglasnoj tabli,
 čista magija
 Formula, jezik nekad poznat tek
 u zaleđu uma, a sada masnim slovima data
 dnevna svest
 Orlov servis vesti Sajgon –
 Zaokružen Naslov Vijetkong cilja na oružanu borbu
 patnji još nema kraja
 za druge
 Poslednji trzaj zmaja bola
 prostreljenih mišića

¹³ Mesto na putu za Vičitu. (*Prim. prev.*)

prasak metaka uz očne jabučice
 nežnog žutog dečaka ispred blatnjavog zida
 U nastavku s prve strane oblasti
 pošto su marinci ubili 256 Vijetkong zarobio 31
 desetodnevna operacija Žetelački mesec prošlog decembra
 Jezik jezik
 Portparol Vojske SAD
 Jezik jezik
 Kongov danak u smrti
 vinuo se do 100 u sektoru Prve vazduhoplovne konjičke
 divizije
 Jezik jezik
 Operacija Belo krilo kraj Bong Sona
 Neki od
 Jezik jezik
 Komunističkih
 Jezik jezik vojnika
 jurišali su tako beznadno
 da su pogođeni sa po šest ili sedam metaka pre nego što su pali
 Jezik jezik Mašinska Puška M60
 Jezik jezik u Dolini La Dranga
 teren je više nego zagađen pijavicama i škorpionima.
 Rat završen pre nekoliko sati!
 Oh radio najzad opet objavljuje
 žute Pozivnice!
 Anđeoski Dilan po celoj zemlji peva
 „Kad sva tvoja deca počnu da te preziru
 Zar nećeš doći da me vidiš, Kraljice Džejn?“
 Njegov mladalački glas godi
 beskrajnim mrkim poljima
 Njegova nežnost ispunjava etar,
 meka molitva na krilima vazduha,
 Jezik jezik, i slatka muzika
 čak i za tebe,
 čupava ravnico!
 čak i za tebe,
 beznadni Barnse.¹⁴
 Budućnost ubrzava na hitrim točkovima
 pravo u srce Vičite!

¹⁴ Mesto na putu za Vičitu. (Prim. prev.)

182

Pa kući, putniče, pored fabrike novinskog jezika
 ispod železničkog mosta Stanice Union na Daglasu
 u centar Vrtloga, srećno nazad
 u Hotel Iton –
 Tu je Keri Nejšn¹⁶ započela rat s Vijetnamom
 besnim udarcem sekire
 napadajući Vino –
 Ovde se pre pedeset godina, zbog njenog nasilja
 zavrteo Vrtlog mržnje koji je lišća lišio deltu Mekonga –
 Dična Vičita! Tašta Vičita
 bacila prvi je kamen! –
 Koji mi ubi majku
 umrlu od komunističke antikomunističke psihoze
 u ludnici još deceniju unazad
 žaleći se na žice masovnih komunikacija u glavi
 i fantomske političke glasove u vazduhu
 što kaljaju njenu nežnu devojačku narav.
 I mnogi drugi su patili od smrti i ludila
 u Vrtlogu od Hidraulike
 pa do kraja Sedamnaeste – dosta!
 Rat je sad završen –
 Sem za duše
 zatvorene u Nigertaunu¹⁷
 što još čeznu za ljubavlju vaših nežnih belih tela O deco Vičite!

14. februar 1966.

VIČITA I KOMENTARI

Diktirao sam to u „uherov“ magnetofon... Zapravo sam bio u zadnjem delu autobusa, pričajući sam sa sobom, ali uz magnetofon. Tako sam svaki put kad sam rekao nešto zanimljivo to ujedno stavio na traku.

(Alen Ginzberg / Ginsberg, Allen. *Composed on the Tongue: Literary Conversations, 1967–1977*, ur. Donald Allen. San Francisco: Grey Fox, 1980)

¹⁶ Keri Nejšn (Carrie Amelia Moore Nation) poznata američka aktivistkinja za zabranu alkoholnih pića još početkom dvadesetog veka, pre Prohibicije. Rođena u Kentakiju, umrla u Kanzasu, gde je i Vičita, jedno od poprišta njene kampanje. Ginzberg očigledno njeno ime, a posebno prezime koje je istovetno sa engleskom rečju Nacija, koristi kao metaforičku dvosmislicu. (*Prim. prev.*)

¹⁷ Niggertown, deo Vičite između Hidraulika i 17. ulice. (*Prim. prev.*)

Sa iskrenošću dostojnom divljenja i bez ikakvog ustezanja, Ginzberg nastoji da preuzme onu ulogu na koju je Šeli pozivao u svojoj mnogo slavljenoj mada i ponešto drskoj tvrdnji da su pesnici „nep priznati zakonodavci sveta“. Ginzberg prisvaja tu zakonodavnu ulogu svojim pokušajem da proglasi kraj neprijateljstva u Vijetnamu... Ono što tu objavu čini tako originalnom sama su sredstva kojima Ginzberg nastoji da pruži pravovaljanost i autoritet svom zakonodavnom činu: on objavljuje kraj rata tako što sačinjava mantru... U tom smislu, „Sutra Vičitinog vrtloga“ veliko je delo.

(Pol Kerol / Carroll, Paul. *The Poem in Its Skin*. Chicago: Follett, 1968)

Širenje i prostituisanje jezika putem mas-medija preobrazilo je prirodnu magijsku snagu jezika, reči, da izražavaju neizrecivo i transcendentno, u zli jezik crne magije koji poriče neizrecivo i transcendentno i uzdiže bezdušne neistine moderne politike i kulture...

...Najviša vrlina „Sutre Vičitinog vrtloga“ je u tome što ona navodi čitaoca da iskusi to širenje jezika i nasilje nad njim. Njena tehnika je da se uoči i reprodukuje jezik koji svakodnevno preplavljuje čula, a čini to tako da čovek postane bolno svestan da se jezik u sve većem broju slučajeva ne koristi da bi se saopštila istina već da bi se manipuliralo onim ko ga sluša. Jezik šiba čitaoca sa svih strana, s bokova vagona, sa crkvenih travnjaka, neonskih reklama, novina, televizije, radija, žitnih silosa, zidova ambara...

...U dinamici ove poeme, jezik staje uz bok represivnoj i osuđujućoj svesti, i zamenjuje erotsku ekstazu koju ratni mentalitet pobija. To pobijanje i potiskivanje ekstaze ostaje za Ginzberga najveći greh.

(Džejms Mersmen / Mersmann, James F. *Out of the Vietnam Vortex: A Study of Poets and Poetry Against the War*. Lawrence: U of Kansas P, 1974)

Više od većine drugih pesama o Vijetnamu, Ginzbergova duga „Sutra Vičitinog vrtloga“ prožeta je upravljačkom retorikom i političkim sloganima rata. Ta poema je bes krajno samosvestan, ali i više nego citatni dnevnik vožnje prema gradu čije ime ona nosi u naslovu. U često nepovezanim i nedovršenim, mada brižljivo datim i pronicljivim opisnim odlomcima, Ginzberg beleži nešto od onoga što vidi, i uključuje delove radijskih i novinskih izveštaja...

...Jezik rata je osuđen, ali pre uz žaljenje i fatalistički humor nego iz pozicije nekoga dostojnog da sudi. Daleko više nego većina pesnika, on shvata da je rat za najveći broj Amerikanaca bio samo jezik i fotografija.

...Poema, takođe, kao da samo delom pripada Ginzbergu. Istorija piše veliki deo teksta i Ginzberg može probati da otkrije šta je istorija napisala, ali ne može pretendovati na to da nadvlada istoriju... I tako je ova poema, konačno, samo elegija o pesničkom pozivu. Malo je tog što pesniku još ostaje da čini, a obavezujućeg razloga da čini i to što čini kao da nema. Ipak, Ginzberg ostvaruje jedan čin čiji politički značaj je sama njegova nemoć. Ako je rat za nas jezik, on će pustiti da se završi na njegovom jeziku.

...Slušati Ginzbergovu „Sutru Vičitinog vrtloga“ za vreme rata bilo je zaista nešto što razveseljava. Proglašavanje kraja rata pred mnoštvom publike bilo je neka vrsta kolektivnog pročišćenja. Tekst poeme drži na okupu ta krhka, opsenarska, ali dramatična delotvornost, jer ona iskazuje svoje nerazrešive dvosmislenosti s takvom jasnoćom.

(Keri Nelson / Cary Nelson, From *Our Last First Poets: Vision and History in Contemporary American Poetry*. Copyright © 1981 by The Board of Trustees of the University of Illinois)

„Sutra Vičitinog vrtloga“ sažima bizarne protivrečnosti između daleke Indokine i srednje Amerike. Ginzberg je bukvalno u vrtlogu snimljenih govora dok se vozi (ili ga voze) iz Makfersona, Kansas, u Vičitu, gde treba da ima pesničko veče.

Dok se vozi kroz srednju Ameriku, Ginzberg snima glasove radio-najavljivača koji emituju bilans poginulih u jugoistočnoj Aziji. Novinski naslovi, bilbordi i druge forme znakova uz autoput dodatak su opštem informacionom blickrigu, dok se Ginzberg trudi da zadrži glas sposoban za proročanstvo.

...Ginzberg želi glas kakav se još nije čuo, nekakav ekvivalent Paundovom ideogramu koji sažima trenutak, što unapred snimljeni glas medija ne može da postigne. Glas kao „slika od reči“ bio bi tako neposredan kao ptica što izleti iz kutije ili narudžbina za ručak s menija. Za Ginzberga je oralnost glasa s trake direktno suprotstavljena reprodukovanoj heteroglosiji priključenih zvukova. Informativni mediji, novinski izveštaji, reklame i policijske radio veze – svi su oni umešani u informacionu blokadu, u odnosu na koju je niska tehnologija, kasetni magnetofon u folksvagenu protiv-alternativa. Proročanstvo više ne izvire iz nekog unutrašnjeg vizionarskog trenutka već iz glasa koji prepoznaje svoj upis u elektronsku okolinu, glasa koji je osvojio sredstva reprodukcije i prilagodio ih opozicionoj svrsi. *I sing the body electric*, peva Vitmen, ali prava mogućnost za takvu pesmu morala je da sačeka Ginzberga i njegovu generaciju.

(Majkl Dejvidson / Michael Davidson, from *Ghostlier Demarcations: Modern Poetry and the Material Word*. Copyright © 1997 by the Regents of the University of California)

(Sa engleskog preveo **Vladimir Kopicl**)